

**UCHWAŁA NR XLIV/324/2018
RADY MIEJSKIEJ W WOLBORZU**

z dnia 26 kwietnia 2018 r.

**w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy
w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Wolbórz na lata
2018 - 2022”**

Na podstawie art. 6 ust.2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390), art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2017r. poz. 1875, poz. 2232 z 2018r. poz. 130).

**Rada Miejska w Wolborzu
uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2018 - 2022”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Zobowiązuje się Burmistrza Wolborza do przedkładania corocznie Radzie Miejskiej w Wolborzu informacji z realizacji „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Wolbórz na lata 2018 - 2022”.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Wolborza.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Miejskiej
w Wolborzu

Bogdan Szulc

Załącznik do
uchwały Nr XLIV/324/2018
Rady Miejskiej w Wolborzu
z dnia 26 kwietnia 2018 r.

GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W GMINIE WOLBÓRZ NA LATA 2018 - 2022

I. WPROWADZENIE

Zadaniem Państwa jest objęcie ochroną i opieką instytucji rodziny w szczególności poprzez udzielanie pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji społecznej. Stąd jednym z głównych celów polityki społecznej państwa jest ochrona rodziny przed zagrożeniami, w tym przed przemocą ze strony osób najbliższych.

Potrzeba podejmowania działań zapobiegających przemocy w rodzinie wynika z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. , poz. 1390 ze zm.), z zapisów ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016, poz. 930 ze zm.) oraz ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 , poz. 487).

Inne regulacje prawne dotyczące zapobiegania zjawisku przemocy w rodzinie:

- 1) Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2016r. poz.224)
- 2) Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2017 r. poz. 682),
- 3) Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 przyjęty uchwałą nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 (M.P. poz. 445);

Zadaniem Programu jest wprowadzenie w życie szerokiego spektrum działań mających na celu zarówno zwrócenie uwagi opinii publicznej na zjawisko przemocy w rodzinie, jak i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zwiększenie profesjonalizmu służb społecznych w udzielaniu pomocy ofiarom przemocy domowej, także w podejmowaniu odpowiednich działań wobec sprawców. Wyznaczone zostały działania, które należy podjąć w zakresie profilaktyki i informowania opinii publicznej, interwencji w przypadku już zaistniałej przemocy, pomocy terapeutycznej ofiarom przemocy oraz oddziaływań na sprawców przemocy. Każde z tych działań zostało przypisane konkretnym organizacjom i instytucjom odpowiedzialnym za jego realizację;

- 4) Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego – (Dz. U. z 2016 r. poz. 1749, z późn. zm.2);

- 5) Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2016 r. poz. 1137, z późn. zm.),
- 6) Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2016 r. poz. 1782, z późn. zm.)
- 7) Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2016 r. poz. 1943, ze zm.)
- 8) Wytyczne Prokuratora Generalnego z dnia 1 kwietnia 2014 r. dotyczące zasad postępowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Rozporządzenia wykonawcze do wojewódzkiego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- 1) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U.2011, poz. 1245);
- 2) Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 października 2010 r. w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie (Dz. U. poz. 1334)
- 3) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 3 czerwca 2011 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (Dz. U. poz. 718);
- 4) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 stycznia 2011 r. w sprawie Zespołu Monitorującego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (Dz. U. poz.146);
- 5) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne (Dz. U. poz. 259);
- 6) Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2011 roku w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie (Dz. U. poz. 448).

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2018 – 2023 jest także spójny z następującymi aktami prawa miejscowego:

- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wolbórz na lata 2017 – 2023,
- Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii (opracowywanym corocznie),

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wprowadza definicję przemocy w rodzinie, czyli przemocy stosowanej w relacjach między najbliższymi osobami, określa zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zasady postępowania pracowników socjalnych, organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości wobec osób doznających przemocy w rodzinie oraz osób będących sprawcami przemocy. Ustawa zawiera formy pomocy z jakich może skorzystać osoba dotknięta przemocą w rodzinie. Na gminy i powiaty ustawa nakłada obowiązek tworzenia, m.in. własnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, prowadzenie poradnictwa, interwencji kryzysowej, prowadzenia ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy, przygotowania oraz prowadzenia działań korekcyjno-edukacyjne, jakie stosuje się wobec sprawców przemocy

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zadaniem własnym gminy w szczególności jest :

- opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

W związku z tym, iż nadużywanie alkoholu jest jednym z czynników ryzyka występowania przemocy w rodzinie, kwestię przemocy reguluje również ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, która jako jedno ze skutecznych środków przeciwdziałania alkoholizmowi wskazuje potrzebę kształtowania polityki społecznej poprzez przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Powyższa ustawa nakłada na samorząd gminny, w ramach prowadzonych działań związanych

z profilaktyką antyalkoholową, obowiązek udzielania rodzinom, dotkniętych problemem alkoholowym, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej określa zadania jednostek i pracowników pomocy społecznej do udzielania jej osobom i rodzinom pomocy społecznej w szczególności z powodu przemocy w rodzinie (art. 7). Zapis ten zobowiązuje ośrodki pomocy społecznej do udzielania wszelkiej pomocy osobom narażonym na przemoc domową.

Znaczącym elementem w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jest procedura „Niebieskiej Karty”. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie Procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”, które weszło w życie 18 października 2011 r. określa metody i formy wykonywania zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Jej głównym celem jest rozpoznawanie przemocy i usprawnianie pomocy oferowanej przez przedstawicieli różnych służb w środowisku lokalnym, w tym (jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie (art.9d ust.2 ustawy), ale też tworzenie warunków do systemowego, interdyscyplinarnego modelu pracy z rodziną.

Gmina Wolbórz, podejmując to obligatoryjne zadanie, zarządzeniem Burmistrza Wolborza powołała Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Celem strategicznym niniejszego Programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie na terenie Gminy Wolbórz oraz podniesienie skuteczności podejmowanych działań. Zakłada się, że niniejszy Program będzie stanowił wspólny plan działań instytucji i organizacji zobowiązanych do podejmowania działań profilaktycznych, interwencyjnych i pomocowych na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie i przyczyni się on do usprawnienia lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy.

II. DEFINICJA PRZEMOCY W RODZINIE

Zjawisko przemocy domowej w odróżnieniu od przemocy incydentalnej jest procesem występującym w określonym w czasie, charakteryzującym się swoistym przebiegiem i dynamiką. Ze względu na swoją specyfikę ma tendencję do powtarzania się i eskalacji.

Dotyczy zatem całości rodziny jako systemu, a jej skutki stanowią poważny problem natury społecznej. Zjawisko to ujmowane jest z różnych perspektyw: prawnej, psychologicznej, społecznej, moralnej, medycznej.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą (art. 2, ust. 2 ustawy).

- osobami tymi wg art.115 § 11 Kodeksu karnego są : małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, a także osoba pozostająca we wspólnym pożyciu, a także inne osoby wspólnie zamieszkujące lub gospodarujące.

Określenie przemoc domowa odnosi się do dowolnego rodzaju przemocy: fizycznej, psychicznej, seksualnej, ekonomicznej, jaki ma miejsce w obrębie rodziny. Dotyczy najczęściej małżonków, dzieci, rodzeństwo, starszych członków rodziny lub inne osoby zamieszkujące wspólnie. Ze względu na fakt, iż dokonuje się ona w sytuacji dysproporcji sił czyli ograniczonej zdolności do samoobrony, dotyka ona najczęściej osoby słabsze, kobiety, dzieci, osoby starsze i niepełnosprawne.

Przemoc ma kilka charakterystycznych cech:

- **jest intencjonalna** – stanowi zamierzone działanie (lub zaniechanie działania) ukierunkowane na drugiego człowieka. Ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie sobie ofiary ,
- **siły są nierówne** – we wzajemnej relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą i przewagę tę wykorzystuje do osiągnięcia swojego celu. Ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy. Źródłem dysproporcji sił są zazwyczaj wiek, płeć, stan zdrowia oraz różne zależności, np. ekonomiczna czy relacja dziecko - rodzic. Owo wykorzystanie siły i władzy w sposób, który jest krzywdzący dla innych członków rodziny jest elementem najbardziej znaczący w przemocy domowej

- **narusza prawa i dobra osobiste** – sprawca wykorzystuje istniejącą lub stworzoną przez okoliczności asymetrię sił i władzy i narusza podstawowe prawa człowieka np. prawo do godności, szacunku czy nietykalności cielesnej,
- **powoduje cierpienie, ból i krzywdy moralne** – sprawca naraża życie i zdrowie ofiary na poważne szkody, w tym szkody przeżywane bardzo subiektywnie. Doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara traci zdolność do samoobrony.

Przemoc może przyjmować formy:

- Przemoc fizyczna** - celowe uszkodzenie ciała, zadawanie bólu lub też groźba uszkodzenia ciała. Może ona przybierać postać m.in. popychania, szarpania, bicia. Jest to niezwykle niebezpieczna forma przemocy, gdyż najczęściej zostawia ślady w postaci obrażeń, które mogą doprowadzić nawet do śmierci ofiary.
- Przemoc psychiczna** - naruszanie godności osobistej. To m.in. powtarzające się poniżanie, ośmieszanie, manipulowanie, brak wsparcia, uwagi, wymagania i oczekiwania, którym nie można sprostać, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi. Jedną z form przemocy psychicznej jest nadopiekuńczość, przejawiająca się w dążeniu do ograniczenia samodzielności poszczególnych członków rodziny w różnych obszarach życia społecznego.
- Zaniedbanie** – przyjmuje postać ciągłego niezaspokojenia podstawowych potrzeb biologicznych oraz psychicznych członków rodziny przez sprawujących nad nimi opiekę bliskich. Ten rodzaj przemocy może mieć formę niedożywiania dzieci, niewłaściwej opieki nad osobami starszymi, a także lekceważenia emocjonalnego, psychicznego oraz wiązać się z nieokazywaniem uczuć.
- Przemoc ekonomiczna** - odmawianie lub ograniczanie dostępu do wspólnych środków finansowych lub odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwienie bądź ograniczenie podjęcia pracy zarobkowej, także niszczenie przedmiotów.
- Przemoc seksualna** - zmuszanie do określonych zachowań i kontaktów seksualnych wbrew woli osoby doznającej przemocy. To m.in. zmuszanie do oglądania filmów pornograficznych, dotykanie wbrew woli w miejscach intymnych, zmuszanie do prostytucji, zachowań seksualnych z udziałem osób trzecich

III. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY NA TERENIE GMINY WOLBÓRZ

Na terenie Gminy Wolbórz przemoc w rodzinie występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym, często łączy się z problemem nadużywania alkoholu, niskimi dochodami. Przypadki przemocy zdarzają się w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny. Przypadki przemocy domowej są w ostatnim okresie coraz częściej ujawniane. Zauważa się, że dotychczasowe działania informacyjne prowadzone w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Gminy Wolbórz na lata 2013-2017 skutkują z jednej strony zmianą świadomości społecznej, co przejawia się większą gotowością ofiar przemocy do ujawniania takich spraw, a z drugiej strony wiążą się z większym profesjonalizmem przedstawicieli służb zobowiązanych do podejmowania interwencji i udzielania pomocy. Należy jednak zaznaczyć, że pomimo większej świadomości społecznej, tylko bardzo zdeterminowane ofiary przemocy decydują się na jej przerwanie i zgłoszenie tego faktu odpowiednim organom.

Na dzień 01.01.2016r. Gmina Wolbórz liczyła 7745 mieszkańców. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych z Powiatowym Urzędzie Pracy w 2016r wynosiła 214. W okresie od 01.01.2015r. do 31.12.2017r. założono 59 Niebieskich Kart”. Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że w roku 2016 7,4 % ludności gminy korzysta z zasiłków pomocy społecznej. Ofiarami przemocy były najczęściej kobiety. Sprawcami byli mężczyźni, w większości przypadków uzależnieni od alkoholu.

Strategicznym podmiotem zajmującym się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie na terenie Gminy jest Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Zasadniczym celem Zespołu jest realna współpraca służb na rzecz osób uwikłanych w przemoc domową i budowanie lokalnego systemu wsparcia instytucji i służb dla wypracowania formuły skuteczniejszej współpracy przedstawicieli różnych grup zawodowych pracujących w Gminie Wolbórz, w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W celu rozwiązania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach Zespół może tworzyć grupy robocze.

Do głównych zadań zespołu należy w szczególności:

- integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, których przedstawiciele wchodzi w skład zespołu,
- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,

- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach i formach dostępnej pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc.

Rada Gminy określa tryb i sposób powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Wolbórz oraz szczegółowe warunki jego funkcjonowania.

Z danych Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, że zjawisko przemocy w rodzinie w Gminie Wolbórz utrzymuje się na podobnym poziomie w ostatnich latach.

Do każdej wszczętej procedury „Niebieskie Karty” powoływana jest Grupa Robocza, składająca się z przedstawicieli instytucji i służb zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, która zajmuje się problemem konkretnej rodziny. W jej skład wchodzi m. in. przedstawiciele Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej (pracownicy socjalni), przedstawiciele Policji (dzielnicowi), przedstawiciele Oświaty (pedagodzy i wychowawcy z konkretnych szkół lub przedszkoli), przedstawiciele Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przedstawiciele ochrony zdrowia (pielęgniarki). W skład Grup Roboczych mogą wchodzić także kuratorzy (karni i rodzinni), wychowawcy ze żłobków, ale także psychologzy, specjaliści w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie lub też przedstawiciele innych instytucji mających informację na temat konkretnej rodziny i mogących wesprzeć ją swoją wiedzą i doświadczeniem.

Poniższa tabela ilustruje statystyki związane z działaniami podejmowanymi przez Grupy Robocze.

	2015r.	2016r.	2017r.
Posiedzenia Grup Roboczych	84	81	51
Zarejestrowane Niebieskie Karty	21	20	18

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej .

Ofiary przemocy	2015r.	2016r.	2017r.
Kobiety	37	33	25
Mężczyźni	2	2	8
Dzieci	2	2	2

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej

Jak przedstawia powyższa tabela ofiarami przemocy w rodzinie są głównie kobiety, w dwóch przypadkach ofiarą było dziecko, zaś w ostatnim roku wzrosła liczba mężczyzn będących ofiarami przemocy w rodzinie.

Zdiagnozowane problemy w tych rodzinach to przede wszystkim:

- konflikty rodzinne i pokoleniowe (teść – synowa, ojciec – syn, matka – córka),
- stosowanie przemocy wobec dzieci ,
- stosowanie przemocy przez jednego z małżonków.

Sprawcami przemocy są w większości mężczyźni, w dwóch przypadkach sprawcą była kobieta.

Kiedy w rodzinie pojawia się przemoc, największe piętno pozostawia ona na dzieciach. W odpowiedzi na życie w nieustającym niebezpieczeństwie, w psychice dziecka powstają mechanizmy obronne: zamrożenie uczuć, poczucie osamotnienia, lęk przed odrzuceniem, projekcje, poczucie krzywdy. Przemoc w rodzinie, której świadkiem są dzieci, destruktywnie wpływa na ich rozwój emocjonalny, co powoduje zaburzenia psychologiczne, zdrowotne, jak i fizyczne upośledzenia zachowania. Zaburzenia emocjonalne charakteryzują się zazwyczaj bardzo niską samooceną, pojawia się lęk, złość oraz objawy depresyjne. Często zaburzenia te przyjmują postać agresywnych zachowań wobec ludzi i zwierząt, a działaniom dziecka towarzyszą zachowania przestępcze, wagarowanie, itd. Udowodniono również, że mali świadkowie przemocy nie potrafią odnaleźć się w społeczeństwie, wykazują objawy nieprzystosowania społecznego, są niezdolni do empatii, nie radzą sobie w szkole, cierpią na bezsenność, zaburzenia łaknienia, a nawet moczenia nocne. Dzieci będące świadkami przemocy pomiędzy rodzicami nie znają właściwej definicji miłości ani bliskości w związku, nie znają prawidłowych relacji jakie powinny panować w rodzinie, co w przyszłości rzutuje

na ich całe późniejsze życie. Problem ten bywa bardzo często niedoceniany zarówno przez rodziców, jak i przez przedstawicieli instytucji.

Dane dotyczące przemocy domowej Komisariatu Policji w Wolborzu

Ze statystyk Komisariatu Policji w Wolborzu wynika, że przemoc domowa jest ciągłym zjawiskiem występującym na terenie Gminy Wolbórz.

	2015	2016	2017
Interwencje domowe	73	70	73
Sprawy skierowane do Prokuratury w związku z przemocą domową	3	2	3

Dane Komisariatu Policji w Wolborzu

Jak wynika z powyższej tabeli liczba interwencji domowych i spraw skierowanych do Prokuratury ze względu na przemoc domową utrzymuje się na podobnym poziomie. Problem przemocy domowej istnieje w dużym stopniu na terenie Gminy Wolbórz.

Dane dotyczące zjawiska przemocy z placówek oświatowych w Wolborzu

Na podstawie informacji uzyskanych od szkolnych koordynatorów programów profilaktycznych wynika, że wśród uczniów szkół podstawowych i gimnazjum podczas przerw lekcyjnych zdarzały się akty przemocy fizycznej (popychanie, podcinanie nóg, niszczenie własności, kopanie, plucie, szarpanie, bójki oraz werbalnej (wulgarne słownictwo, przezywanie, wyśmiewanie, grożenie, ośmieszanie, namawianie, obrażanie, izolowanie).

Największym problemem w szkole jest stosowanie przemocy werbalnej. W mniejszym zakresie stosowana jest również przemoc fizyczna pod postacią umyślnego przewrócenia lub pobicia. Zdarza się również przemoc relacyjna, polegająca na manipulowaniu relacjami społecznymi ucznia w taki sposób, aby zrobić przykrość (rozpowszechnianie plotek, odtrącanie, wykluczanie z grupy). Rosnącym zjawiskiem jest tzw. cyberprzemocy z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych, przede wszystkim internetu i telefonii

komórkowej. Podstawowe formy zjawiska to: nękanie, straszenie, szantażowanie z wykorzystaniem sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów w sieci oraz podszywanie się pod kogoś wbrew jego woli.

Uczniowie mają możliwość zgłaszania występujących aktów agresji bezpośrednio do wychowawcy lub pedagoga. Można zauważyć, że zachowania agresywne u dzieci są najczęstszym sposobem rozwiązywania konfliktów w ich otoczeniu, sposobem na zdobywanie lepszej pozycji w grupie lub ochroną przed atakami innych.

Nauczyciele, wychowawcy i pedagodzy starają się na bieżąco monitorować sytuację społeczną w szkole i natychmiast poprzez właściwie dobierane metody reagować na zaistniałe niewłaściwe zachowania uczniów.

IV. ANALIZA SWOT

W celu uzyskania pełnego obrazu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Wolbórz dokonano określenia słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń jakie mogą się pojawić w trakcie realizacji i zadań związanych z pomocą osobom uwikłanym w przemoc.

Mocne strony	Słabe strony
1. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Grup Roboczych do indywidualnych przypadków przemocy w rodzinie. 2. Kampanie społeczne na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 3. Prowadzenie poradnictwa – działalność Punktów Konsultacyjnych przy MOPS w Wolborzu. 4. Ścisła współpraca na linii: Zespół Interdyscyplinarny- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. 5. Szkolenia służb pierwszego kontaktu	1. Niskie lub brak zaangażowania ze strony ochrony zdrowia – realizacja zadań przeciwdziałania przemocy spoczywa głównie na pracownikach pomocy społecznej i funkcjonariuszach policji. 2. Trudności w odseparowaniu sprawców przemocy od ofiar – brak miejsc lokalowych. 3. Brak sądowych nakazów dotyczących uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych. 4. Brak superwizji dla osób zajmujących się pomocą rodzinom uwikłanym w przemoc. 5. Niski poziom świadomości społeczności na temat przemocy domowej. 6. Niewystarczający poziom wiedzy dotyczącej przemocy wśród

6. Przyjęcie przez rząd Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie.	przedstawicieli służb realizujących procedurę „Niebieska Karta”.
	7. Niepełna diagnoza potrzeb w zakresie problemu przemocy w rodzinie.
	8. Niewystarczająca oferta wsparcia merytorycznego dla pracowników zaangażowanych w działania superwizji, konsultacji.

Szanse	Zagrożenia
1. Szkolenia dla pracowników realizujących działania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.	1. Problem ubóstwa i bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodzin oraz innych problemów społecznych będących źródłem przemocy w rodzinie.
2. Edukacyjna rola mediów-ukazywanie pozytywnego aspektu pracy służb społecznych.	2. Wypalenie zawodowe osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.
3. Aktywność społeczności lokalnej w kwestii reagowania na niepokojące sygnały dotyczące przemocy domowej.	3. Wysoki czynnik stresogenny u osób pomagających osobom uwięzonym w przemoc.
4. Obalanie stereotypów społecznych dotyczących przemocy domowej.	4. Łatwy dostęp do używek.
5. Dostosowywanie istniejących placówek do obowiązujących standardów udzielania pomocy.	5. Długofalowe skutki stosowania przemocy w rodzinie odczuwalne nawet po ustaniu przemocy oraz rzutujące na różne dziedziny życia ofiary.
6. Integrowanie i koordynowanie działań w środowisku lokalnym przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz rozwiązywanie problemów poszczególnych rodzin przez grupy robocze.	6. Mechanizm powielania doświadczonych zachowań przemocowych przez ofiary przemocy wobec innych osób.
7. Wzrastająca liczba doświadczeń i dobrych praktyk dotyczących działań w ramach zespołów interdyscyplinarnych.	7. Trudności w koordynacji działań instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.
8. Kampanie i programy edukacyjne wpływające na wzrost świadomości społeczności lokalnej w zakresie problemu przemocy	8. Niska skuteczność programów terapeutycznych kierowanych do osób uzależnionych.
	9. Wzrost agresywnych zachowań

domowej. 9. Dobrze rozwinięta sieć instytucji działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	u dzieci i młodzieży wobec braku pozytywnych wzorców w rodzinie. 10. Wzrost bezrobocia i patologii społecznych. 11. Rozpad rodzin, duży odsetek rozwodów. 12. Zaburzenia zdrowia psychicznego. 13. Istniejące w społeczeństwie przekonania i stereotypy dotyczące przemocy domowej – ciche przyzwolenie społeczne na stosowanie przemocy domowej oraz stereotypy dotyczące ról kobiet i mężczyzn. 14. Ukrywanie aktów przemocy przez ofiary i ich niechęć do współpracy.
--	---

W przedmiotowej analizie stwierdzono, że należy skupić się na maksymalnym wykorzystaniu mocnych stron, jakimi są bez wątpienia kadra specjalistów służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz ścisła współpraca głównych organów zajmujących się zagadnieniem przemocy w rodzinie w Gminie Wolbórz. Ważne jest również, by wykorzystać szanse jakimi są dobór odpowiednich szkoleń dla pracowników służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz zacieśnianie współpracy między instytucjami w tej dziedzinie jak również propagowanie prawidłowych wzorców funkcjonowania rodziny w mediach społecznych. Warto odnieść się do słabych stron działań zmierzających do zniwelowania zjawiska przemocy w rodzinie i systematycznie wdrażać ulepszenia oraz minimalizować niekorzystne czynniki.

V. REALIZACJA PROGRAMU

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2018-2022 ma charakter interdyscyplinarny i zakłada, że będzie realizowany przez wszystkie instytucje i organizacje zobligowane do podejmowania działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Założenia Programu są spójne z założeniami Krajowego Programu Przeciwdziałania

Przemocy w Rodzinie, skorelowane z lokalnymi potrzebami, dotychczasowymi działaniami i dotyczą następujących obszarów:

- profilaktyka i edukacja społeczna w obszarze kierowanym do ogółu społeczeństwa, w tym do osób i rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie;
- ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w obszarze kierowanym do osób dotkniętych przemocą w rodzinie (w tym do: kobiet, mężczyzn, dzieci, współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób niepełnosprawnych lub osób niesamodzielnych);
- oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie w obszarze kierowanym do osób stosujących przemoc w rodzinie, jak również do właściwych służb lub podmiotów zajmujących się oddziaływaniem na osoby stosujące przemoc;
- podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w obszarze kierowanym do przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

1. Realizatorzy Programu

- Urząd Miejski w Wolborzu,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolborzu,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Placówki ochrony zdrowia działające na terenie gminy
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Punkty Informacyjno-Konsultacyjne dla Uzależnionych i ich rodzin oraz Ofiar i Sprawców Przemocy,
- Placówki oświatowe,
- Komisariat Policji w Wolborzu,
- Sąd Rejonowy,
- Prokuratura Rejonowa,
- Wolborskie Centrum Kultury
- Organizacje pozarządowe

2. Partnerzy w realizacji Programu

- Miejski Ośrodek Zdrowia,

- Stowarzyszenie Trzeźwości „Dobry Dzień”
- Organizacje pozarządowe z terenu Gminy Wolbórz,
- Poradnia dla Osób z Problemami Alkoholowymi w Piotrkowie Tryb.
- Kościół,
- Media,
- Ekspertsi zapraszani do współpracy poprzez realizatorów programu.

3. Instytucjonalne wsparcie zewnętrzne:

- Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb.
- Prokuratura Rejonowa w Piotrkowie Tryb.
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Piotrkowie Tryb.

4. Adresaci Programu.

Adresatami Programu są mieszkańcy gminy Wolbórz, w tym w szczególności:

- Rodziny zagrożone pojawieniem się przypadków przemocy ze strony członków rodziny.
- Ofiary i świadkowie przemocy w rodzinie.
- Sprawcy przemocy w rodzinie.
- Pracownicy instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

5. Środki finansowe na realizację Programu.

- Budżet *Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Wolbórz w latach 2018-2022* - zgodny z planem finansowym Gminy Wolbórz, obowiązującym w poszczególnych latach realizacji Programu, w Dziale 852 Pomoc Społeczna, rozdział 85205 zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Środki zaplanowane na realizację *Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Wolbórz w roku 2018* wynoszą 12 700 zł.
- Środki finansowe na realizację Programu mogą pochodzić z następujących źródeł:
 - budżetu gminy Wolbórz,

- środków finansowych innych podmiotów współpracujących w zakresie realizacji Programu,
- zewnętrzne środki finansowe, możliwe są do uzyskania w trybie konkursowym, jako dotacje na realizację programów osłonowych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

6. Harmonogram realizacji działań Programu.

Program realizowany będzie od 01 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2022 roku. Dopuszcza się możliwość wprowadzenia do niniejszego Programu korekt wynikających z pojawiających się na bieżąco potrzeb, koniecznych do prawidłowej jego realizacji. Wdrażanie Programu będzie polegało na realizacji sformułowanych w nim celów, działań i wskaźników.

7. Monitoring i ewaluacja Programu

Bieżące monitorowanie niniejszego Programu ma na celu ocenienie, czy osiąga on założone cele. Monitoring umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań i ocenę ich efektywności oraz wdrożenie działań naprawczych w sytuacji ujawnienia ewentualnych błędów i trudności. Monitoring będzie prowadzony w oparciu o dane od podmiotów zaangażowanych w jego realizację zgodnie z ich kompetencjami i przeznaczeniem, które do końca lutego każdego roku będą składać odpowiednie informacje, do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wolborzu. Zebrane dane statystyczne i opisowe będą analizowane, a następnie będzie z nich tworzona informacja z realizacji Programu za dany rok, która zawierać będzie podsumowanie i wnioski płynące z realizacji działań w danym roku sprawozdawczym, z uwzględnieniem priorytetów i potrzeb w zakresie przyszłych zadań realizowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy.

8. Sprawozdawczość

Sprawozdawczość będzie dotyczyć realizacji celów i zadań ujętych w Programie, a wskaźniki osiągnięcia zamierzonych celów będą mierzone w okresach rocznych. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolborzu przedłoży sprawozdanie merytoryczne Burmistrzowi Wolborza oraz Radzie Miejskiej w Wolborzu, corocznie do końca marca następnego roku jego realizacji.

9. Nadzór nad realizacją Programu

Za realizację Programu, koordynację przedsięwzięć podejmowanych na rzecz osób doświadczających przemocy oraz osób ją stosujących odpowiada Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolborzu. Jemu również powierza się odpowiedzialność za rozpatrzenie sygnalizowanych problemów związanych z realizacją Programu, jak i potrzebę wprowadzenia zmian do niniejszego dokumentu. Do zadań Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wolborzu należy także diagnoza problemów i zasobów, analiza wyników przeprowadzanych badań oraz współpraca z partnerami przy realizacji Programu.

Nadzór nad realizacją Programu sprawuje Burmistrz Wolborza.

VI. CELE, ZADANIA, DZIAŁANIA PROGRAMU

1. Cel główny i cele szczegółowe

Celem nadrzędnym „*Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Wolbórz w latach 2018-2022*” jest przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie wśród mieszkańców Gminy Wolbórz i zwiększenie skuteczności podejmowanych działań.

Cel nadrzędny zostanie osiągnięty poprzez realizację celów szczegółowych i określonych w ramach celów zadań. Ujęte w programie zadania będą realizowane przez wymienione w Programie instytucje i organizacje.

2. Cele szczegółowe, zadania i działania Programu.

Cele szczegółowe Programu:

1. Podniesienie świadomości społecznej poprzez profilaktykę i edukację w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Zmniejszenie negatywnych następstw dla ofiar i świadków występowania przemocy w rodzinie.
3. Zintegrowanie środowisk i działań na rzecz zapobiegania przemocy i niwelowania jej negatywnych skutków.
4. Zwiększenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Zadania określone dla realizacji poszczególnych celów szczegółowych oraz wskaźniki osiągnięcia każdego celu stanowią załącznik do niniejszego Programu

VII. Przewidywane efekty realizacji Programu

- wzrost świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie;
- wzrost wiedzy wśród dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie konsekwencji wynikających ze stosowania przemocy;
- wzrost wiedzy wśród mieszkańców gminy Wolbórz , na temat miejsc, w których można otrzymać pomoc w związku z przemocą w rodzinie;
- budowanie wśród mieszkańców Gminy Wolbórz postawy obywatelskiej, zachęcającej do zgłaszania niepokojących sygnałów dotyczących przemocy w rodzinie;
- promowanie wychowania dzieci bez przemocy;
- promowanie trzeźwego stylu życia;
- pogłębienie współpracy instytucji i organizacji funkcjonujących w Gminie Wolbórz w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- zwiększenie kompetencji pracowników służb i instytucji zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie poprzez systematyczne szkolenia i regularną superwizję.

Cel szczegółowy nr1 Podniesienie świadomości społecznej poprzez profilaktykę i edukację w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie			
Nazwa zadania	Wskaźniki ewaluacji	Realizatorzy	Harmonogram
1.1Upowszechnianie informacji na temat przemocy w rodzinie, m.in. w zakresie czynników zagrożenia oraz skutków i możliwości jej przeciwdziałania, w tym: a) udział w kampaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz organizacja lokalnych akcji, szkoleń i kampanii edukacyjnych. b) edukacja środowiska lokalnego poprzez: ulotki, plakaty, pogadanki, informacje w mediach lokalnych i in.	-Liczba podmiotów realizujących działania informacyjno-edukacyjne. -Liczba i rodzaj zorganizowanych kampanii, spotkań, konferencji, -Liczba uczestników kampanii, spotkań, konferencji Liczba podmiotów prowadzących programy profilaktyczne i edukacyjne. -Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci, młodzieży i dorosłych. -☐Liczba uczestników zrealizowanych programów	-MOPS -MOPS -Zespół Interdyscyplinarny, -Komenda Policji, -jednostki oświatowe, -Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, -organizacje pozarządowe, -fundacje, -Kościoły, -Miejska Biblioteka Publiczna	2018-2022 (na bieżąco)

1.2 Gromadzenie i udostępnianie informacji o możliwościach uzyskania pomocy na terenie Gminy Wolbórz i powiatu piotrkowskiego (instytucje i organizacje udzielające pomocy oraz programy realizowane w zakresie problematyki przemocy w rodzinie, w tym: a) rozpowszechnienie informacji o dostępnych formach pomocy: psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, medycznej i socjalnej, b) wydanie ulotek/broszur informacyjnych dla ofiar i sprawców przemocy w rodzinie, c) utworzenie portalu internetowego dotyczącego problemu przemocy, „bazy danych” o miejscach pomocy, aktualizowanie przez MOPS.	-Liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjnych na temat miejsc udzielania pomocy – informatorów, poradników, ulotek, broszur, -Liczba instytucji , w których rozpowszechniono materiały informacyjne, -Liczba i rodzaj podmiotów zamieszczonych w bazie danych instytucji	-MOPS -podmioty wchodzące w skład Zespołu Interdyscyplinarnego.	2018-2022 (na bieżąco)
1.3 Prowadzenie dla dzieci i młodzieży zajęć wychowawczych i informacyjno-edukacyjnych (placówki oświatowe), poprzez: a) realizacja programów i zajęć profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży z zakresu uwrażliwienia na problem przemocy, radzenia sobie ze złością, rozwiązywania konfliktów itd. b) ewaluacja realizowanych programów profilaktycznych - analiza efektów prowadzonych działań.	☐-Liczba podmiotów prowadzących programy profilaktyczne i edukacyjne. -Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży. - Liczba osób korzystających z działań profilaktycznych. - Liczba szkół / placówek oświatowych prowadzących działania profilaktyczne -Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach wychowawczych i informacyjno-edukacyjnych	- Jednostki oświatowe -Komenda Miejska Policji -kościół , - Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna -Miejska Biblioteka Publiczna - fundacje, -organizacje pozarządowe	2018-2022 (na bieżąco)

1.4 Wspieranie rodziny w jej funkcjach opiekuńczo-wychowawczych, promowanie wzorów dobrego rodzicielstwa, w tym: a) prowadzenie warsztatów umiejętności wychowawczych i konsultacji dla rodziców (radzenia sobie w sytuacji trudnych i innych), b) prowadzenie specjalistycznych szkoleń dla specjalistów pracujących z rodziną z dziećmi zagrożonymi przemocą /krzywdzeniem /zaniedbywaniem, c) zorganizowanie szkoleń dla kadr pedagogicznej dotyczących zachowań agresywnych wśród uczniów oraz przemocy w rodzinie.	-Liczba przeprowadzonych spotkań, warsztatów umiejętności wychowawczych. -Liczba uczestników spotkań, warsztatów umiejętności wychowawczych. - Liczba rodziców korzystających z poradnictwa Liczba szkoleń dla kadry pedagogicznej	-Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna - jednostki oświatowe, -organizacje pozarządowe, -fundacje, -Kościoły	2018-2022 (na bieżąco)
1.5 Wspieranie różnych form spędzania czasu wolnego sprzyjających zachowaniom nieagresywnym i wzmacnianiu więzi rodzinnych.	-Liczba festynów rodzinnych - Liczba imprez rekreacyjno -sportowych skierowanych do rodzin - Liczba zajęć pozalekcyjnych dla dzieci - Liczba uczestników zajęć, - Liczba zajęć sportowych, które odbyły się na terenie boiska Orlik i innych - Liczba zajęć kulturalnych	- Komenda Miejska Policji , -Organizacje pozarządowe, -Fundacje, -Kościoły , -Jednostki oświatowe -Instytucje kultury.	2018-2022 (na bieżąco)

Cel szczegółowy nr 2**Zmniejszenie negatywnych następstw dla ofiar i świadków występowania przemocy w rodzinie**

Nazwa zadania	Wskaźniki ewaluacji	Realizatorzy	Harmonogram
2.1 Systematyczne i kompleksowe diagnozowanie zjawiska przemocy: zbieranie danych na temat osób doświadczających przemocy w rodzinie pozyskiwane ze wszystkich podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy	- liczba podmiotów uczestniczących w diagnozowaniu, - Sprawozdanie z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie za kolejne lata	-MOPS, ☐ - Komenda Miejska Policji, Prokuratura Rejonowa, -Sąd Rejonowy, -zespoły kuratorskiej służby sądowej, -Prokuratura Rejonowa -Zespół Interdyscyplinarny -Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna -placówki terapeutyczne -jednostki oświatowe - ☐ jednostki ochrony zdrowia -organizacje pozarządowe, ☐ - ☐ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów	2018-2022 (na bieżąco)

2.2 Umacnianie współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami uczestniczącymi w realizacji Programu oraz współpracującymi w ramach Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w tym: a) funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego. b) podejmowanie wspólnych inicjatyw na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, szkole i środowisku lokalnym c) realizacja procedury Niebieskiej Karty, zgodnie z obowiązującym trybem i sposobem powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz szczegółowymi warunkami jego funkcjonowania. d) monitorowanie procedury Niebieskiej Karty oraz sytuacji rodzin po zakończeniu procedury Niebieskiej Karty.	-Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego - Liczba spraw rozpatrzonych przez Zespół Interdyscyplinarny. - Liczba i rodzaj podjętych inicjatyw w ramach zespołu interdyscyplinarnego. - Liczba osób/instytucji współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym. - Liczba wszczętych procedur NK (z podziałem na uprawnione podmioty) - Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta A” (łącznie z formularzami dokumentującymi tzw. "kolejne zdarzenia") - Liczba powołanych Grup Roboczych - Liczba posiedzeń Grup Roboczych - Liczba rodzin objętych pomocą Grup Roboczych - Liczba osób objętych pomocą Grup Roboczych (z podziałem na kobiety, mężczyzn, dzieci), - Liczba wniosków do GKRPA na wniosek Grup Roboczych - Liczba zawiadomień do Prokuratury Rejonowej na wniosek Grup Roboczych -Liczba pism do Sądu Rejonowego o wgląd w sytuację dzieci na wniosek Grup Roboczych - Liczba zakończonych procedur NK ze względu na ustanie przemocy		
---	--	--	--

	- Liczba zakończonych procedur NK ze względu na ustanie przemocy		
2.2 Udzielanie kompleksowej pomocy i wsparcia dzieciom, i dorosłym będącym ofiarami i świadkami przemocy w rodzinie w tym: a) zapewnienie i poszerzenie oferty pomocowej dla osób dorosłych i dzieci, b) podejmowanie interwencji kryzysowej, c) zintegrowanie działań instytucji na rzecz podejmowania szybkiej interwencji. d) realizowanie programów psychoedukacyjnych i socjoterapeutycznych na rzecz osób doświadczających przemocy domowej e) realizacja działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego osobom uwikłanym w przemoc domową. f) zapewnienie miejsc interwencyjnych osobom doświadczającym przemocy w rodzinie w ośrodkach wsparcia /schroniskach. g) zapewnienie miejsc dla dzieci krzywdzonych doświadczających przemocy, w których można interwencyjnie umieścić małoletnie ofiary przemocy domowej (np. placówki	- Liczba podmiotów prowadzących poradnictwo, - Rodzaje oferty pomocowej dla osób doświadczających pomocy (indywidualnej i grupowej) - Liczba osób objętych poradnictwem socjalnym, prawnym, psychologicznym, pedagogicznym i medycznym (dorośli/dzieci) - liczba osób objętych grupowymi formami wsparcia, - Liczba podjętych interwencji kryzysowych, - Liczba osób pokrzywdzonych objętych procedurą interwencji kryzysowej, - Liczba podmiotów realizujących programy psychoedukacyjne, socjoterapeutyczne na rzecz osób doświadczających przemocy domowej - Liczba odbiorców poszczególnych oddziaływań - Liczba podejmowanych działań na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego rodzinom z problemem przemocy - Liczba osób, którym udzielono schronienia (dorośli /dzieci). - Liczba krzywdzonych dzieci skierowanych przez sąd do	-MOPS - placówki terapeutyczne, -Komenda Miejska Policji , - Prokuratura Rejonowa, -Sąd Rejonowy, - zespoły kuratorskiej służby sądowej, - placówki oświatowe, - placówki ochrony zdrowia, -Zespół Interdyscyplinarny -Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, -organizacje pozarządowe.	2018-2022 (na bieżąco)

opiekuńcze, rodziny zastępcze, pogotowia rodzinne). h) Planowanie działań usprawniających skuteczność udzielanej pomocy i wsparcia i) Zapewnienie pomocy finansowej, rzeczowej, usługowej oraz innej umożliwiającej prawidłowe funkcjonowanie osób i rodzin, j) Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy dostępu do bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie: poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, interwencji kryzysowej i wsparcia. k) Zapewnienie dostępu do bezpłatnego badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy wobec najbliższych w rodzinie oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie. l) realizacja lokalnej procedury zapewnienia bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom zgodnie z art. 12a Ustawy o Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie.	placówek całodobowych, rodzin zastępczych. - Liczba osób umieszczonych w ośrodkach wsparcia /schroniskach /hotelach. -Liczba placówek świadczących usługę -Liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie (art. 12 a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie)		
--	--	--	--

Cel szczegółowy nr 3**Poprawa jakości działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie**

Nazwa zadania	Wskaźniki ewaluacji	Realizatorzy	Harmonogram
3.1 Prowadzenie działań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, nadużywających alkoholu. a) rozpowszechnienie informacji na temat programów korekcyjno - edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie oraz podmiotów które je realizują. b) motywowanie do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych osób stosujących przemoc w rodzinie. c) izolowanie osób stosujących przemoc od osób jej doświadczających, wykorzystując obowiązujące rozwiązania prawne, np.: zakaz kontaktowania się z osobą pokrzywdzoną, nakaz opuszczenia mieszkania, nakaz tymczasowego aresztowania). d) odseparowanie osób stosujących przemoc w rodzinie od osób doznających przemocy poprzez zapewnienie im	– Liczba osób umieszczonych w hostelu dla sprawców przemocy. - ☐ Liczba interwencji w rodzinie z powodu przemocy w rodzinie. - ☐ Liczba osób stosujących przemoc zgłoszonych do GKRPA. - ☐ Liczba wniosków skierowanych do Sądu i Prokuratury. - ☐ Liczba postępowań sądowych zakończonych wyrokiem z art. 207 kk. - Liczba osób, które podjęły udział w programie korekcyjno-edukacyjnym -Liczba osób, które ukończyły program – z podziałem na kobiety i mężczyzn -Łączna liczba wniosków, które wpłynęły do GKRPA w celu objęcia osoby leczeniem odwykowym - Liczba osób zobowiązanych przez Sąd do podjęcia	- MOPS -Zespół Interdyscyplinarny -GKRPA, -Sąd Rejonowy, -Prokuratura, -placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.	2018-2022 (na bieżąco)

miejsca schronienia. e) motywowanie do ograniczania spożycia alkoholu lub do podjęcia leczenia odwykowego przez GKRPA f) kierowanie na terapię odwykowe do placówek lecznictwa odwykowego	leczenia odwykowego, -Liczba rozmów przeprowadzonych przez GKRPA z podziałem na płeć - Liczba wniosków skierowanych z GKRPA do Sądu o objęcie osoby leczeniem odwykowym		
--	--	--	--

Cel szczegółowy nr 4.

Zwiększenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Nazwa zadania	Wskaźniki ewaluacji	Realizatorzy	Harmonogram
4.1 Organizacja specjalistycznych szkoleń dla grup zawodowych realizujących zadania w ramach systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym: a) badanie potrzeb szkoleniowych, b) realizacja szkoleń, warsztatów umożliwiających podnoszenie wiedzy i umiejętności pracowników instytucji i organizacji uczestniczących w Programie, w tym przedstawicieli Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i grup roboczych, c) organizowanie warsztatów ukierunkowanych na współpracę Interdyscyplinarną, d) Przygotowanie osób w zakresie rozpoznawania i reagowania na sytuacje przemocy domowej. e) Uruchomienie i realizacja superwizji (pomocy psychologicznej) w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla grup zawodowych działających w obszarze przemocy w rodzinie.	- Wyniki z przeprowadzonych analiz potrzeb szkoleniowych - Liczba i tematyka przeprowadzonych warsztatów/szkoleń. - Liczba uczestników warsztatów/szkoleń (poszczególne grupy zawodowe/), przedstawiciele instytucji - Liczba podmiotów organizujących szkolenia - Liczba osób przeszkolonych w zakresie rozpoznawania i reagowania na sytuacje przemocy domowej - Liczba przeprowadzonych szkoleń superwizyjnych. - Liczba superwizji zewnętrznych oraz liczba ich uczestników	- MOPS - Zespół Interdyscyplinarny, ☐ - Komenda Miejska Policji - Prokuratura Rejonowa ☐ - ☐ Poradnia Psychologiczna Pedagogiczna - ☐ specjaliści w zakresie wspierania osób zajmujących się pomaganiem, - kwalifikowani superwizorzy.	2018-2022 (na bieżąco)